

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2018. május 18.

FÖLDRAJZ

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató a javításhoz

Ha egy feladatnak a javítási-értékelési útmutatóban nem szerepelő szinonim megoldása is van, a válasz elfogadható, például:

Koreai Köztársaság – Dél-Korea; rétegvulkán – sztratovulkán.

A nyílt végű feladatok esetében az útmutatóban leírt válasszal tartalmi szempontból megegyező, de másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

Azoknál a feladatoknál, ahol a lehetséges helyes válaszok számánál a vizsgázó több megoldást ad, meg, felesleges elemenként 1 pontot kell levonni, de az adott (rész)feladatra 0 pontnál kevesebb nem adható.

A helyesírási hibát tartalmazó, de egyértelműen értékelhető földrajzi nevek (topográfiai fogalmak) esetén jelölje a hibát, de ezért pontot ne vonjon le.

1. FELADAT

1. A számítás elve: $6,2 \times 5\,000\,000 = 31\,000\,000 \text{ cm} = 310$ 1 pont
Eredmény: 310 km-t tett meg. 1 pont
2. A számítás elve: $62^\circ - 47^\circ = 15^\circ$ 1 pont
Eredmény: d. sz. 15° 1 pont
3. A számítás elve: mivel $1^\circ = 111,1 \text{ km}$
 $62^\circ \times 111,1 \text{ km} = 6888,2$ 1 pont
Eredmény: 6888,2 km 1 pont
4. A számítás elve: $6888,2 \text{ km} = 688\,820\,000 \text{ cm}$
 $688\,820\,000 : 80\,000\,000 = 8,6$ 1 pont
Eredmény: 8,6 cm-re lenne egymástól a két pont ezen a térképen. 1 pont
5. A számítás elve: $120^\circ + 15^\circ = 135^\circ$ 1 pont
Eredmény: k. h. 135° 1 pont
6. Északnyugat felé. 1 pont
7. B pont: Afrikában. 1 pont
C pont: Ausztráliában. 1 pont
8. $110\,000\,000 \text{ cm} \times 14 \text{ cm} = 1\,540\,000\,000 \text{ cm} = 15\,400 \text{ km}$ 1 pont
Eredmény: 15 400 km 1 pont
- Megjegyzés: más helyes elven megkapott eredmény is elfogadható. A 111 km-rel történő számítás is elfogadható.*

Összesen 15 pont**2. FELADAT**

1. Számítás elve: mivel június 22-én a Nap a Ráktérítőn delel:
 $23,5^\circ - 5^\circ = 18,5^\circ$
 $90^\circ - 18,5^\circ = 71,5^\circ$ 1 pont
Eredmény: $71,5^\circ$ -os szögben. 1 pont
2. Északi irányban. 1 pont
3. Számítás elve: $90^\circ - 42,5^\circ = 47,5^\circ$
 $23,5^\circ + 47,5^\circ = 71^\circ$ 1 pont
Eredmény: észak(i szélesség) 71° 1+1 pont

Összesen 6 pont**3. FELADAT****a)**

- 1)
1. Fumarola 1 pont
 2. Szolfatára 1 pont
 3. Gejzír 1 pont
 4. Mofetta 1 pont
- 2) Szénsavas víz / borvíz / csevice / savanyú víz 1 pont
- 3) Energiatermelés / ásványvíz / gyógyvíz / kénkitermelés / turizmus / idegenforgalom / szén-dioxid-kitermelés 1+1+1 pont
- Megjegyzés: bármelyik három említése elfogadható. Más helyes példa is elfogadható.*

8 pont

b)

1. A kőzetlemezek belső területein / a lemezszegélyektől távol. 1 pont
2. Hosszú ideig fennálló magma feláramlás (köpenyben kialakuló hőoszlop), ami átolvasztja a kőzetlemezt. 1+1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
3. Beírva: 1. 1 pont
4. A hosszú ideig (akár több százezer / millió évig) fennálló magma feláramlás fölött a kőzetlemez elmozdul, így a magma mindig más helyen olvasztja át a kőzetlemezt, és a forró ponttól távolodva egyre idősödő vulkáni lánc alakul ki. 1+1+1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
5. Hawaii-szigetek vulkánjai 1 pont
Megjegyzés: más helyes példa is elfogadható.

8 pont

Összesen 16 pont**4. FELADAT**

- a) Hidrogén, hélium, metán, ammónia, kén-hidrogén, vízgőz 1+1 pont
Megjegyzés: bármelyik kettő említése elfogadható.
- b) A vulkáni tevékenység /vulkanizmus során. 1 pont
- c) < 1 pont
- d) Mészkö 1 pont
- e) Óidőben / az óidő elején 1 pont
Fotoszintézis 1 pont

2 pont

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

2 pont

Összesen 7 pont**5. FELADAT**

- a) Vízgőz 1 pont
- b) Metán (CH₄) 1 pont
- c) Freon-11 1 pont
- d) Válasz: igen 1 pont
Indoklás: mert a tartózkodási ideje 150 év, és 1960 óta kevesebb idő telt el máig. 1 pont
Savas csapadék kialakulása. 1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

1 pont

3 pont

- e) Hűtő és/vagy légkondicionáló berendezésekben használt anyagok / 1 pont
szórópalackok (spray-k) hajtóanyaga. 1 pont

Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

Károsan befolyásolják az ózon képződését / az ózonképződés és -bomlás egyensúlyát
megbontják / hozzájárulnak az ózonréteg vékonyodásához. 1 pont

Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

3 pont

Összesen 9 pont

6. FELADAT

a)

1. Fekete-tenger 1 pont
2. Balti-tenger / Keleti-tenger 1 pont
3. Vörös-tenger 1 pont
4. Guineai-öböl 1 pont

4 pont

b)

1. 3
2. 2
3. 1
4. 2
5. 4
6. 4
7. 3

Minden helyes válasz 1 pont.

7 pont

Összesen 11 pont

7. FELADAT

1. Szoláris éghajlati övezetesség. 1 pont
2. Forró övezet: évente legalább egyszer merőlegesen delel a Nap. 1 pont
Hideg övezet: évente legalább egyszer nem kel föl vagy nem nyugszik le a Nap. 1 pont
Mérsékelt övezet: mindig fölkel és lenyugszik a Nap, de sohasem delel merőlegesen. 1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
3. Baktérítő. 1 pont
4. A szárazföld és a tenger szabálytalan elhelyezkedése / eltérő felmelegedése / domborzat / szélrendszerek / tengeráramlások / tengerszint feletti magasság. 1+1+1 pont
Megjegyzés: bármelyik három említése elfogadható.
5. Természetes növényzet / állatvilág / talaj / felszínformáló külső erők (felszínformálódás) / vízjárás / természeti eredetű környezeti problémák / termesztett növények. 1+1+1+1 pont
Megjegyzés: bármelyik négy említése elfogadható.
6. Földrajzi övezetesség. 1 pont

Összesen 13 pont

8. FELADAT

Gazdaságilag aktív népesség	Gazdaságilag inaktív (nem aktív) népesség
C, D	A, B, E

Minden helyes válasz 1 pont.

Összesen 5 pont

9. FELADAT

1. A foglalkoztatási (foglalkozási) szerkezet azt mutatja meg, hogy az aktív keresők hogyan oszlanak meg a gazdasági ágazatok (szektorok) (mezőgazdaság, ipar, szolgáltatás) között. 1+1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
2. A. mezőgazdaság 1 pont
B. ipar 1 pont
C. szolgáltatások 1 pont
3. A mezőgazdaságban dolgozók száma (1960-tól) fokozatosan csökkent / Az iparban és / a szolgáltatásban dolgozók száma (az 1950-es évektől) gyorsan nőtt / A szolgáltatásban dolgozók száma az 1950-es évektől kevésbé nőtt, mint az iparban dolgozóké. 1+1 pont
Megjegyzés: bármelyik kettő említése elfogadható. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
4. A rendszerváltozás után nőtt a munkanélküliség, mert sok munkahely megszűnt. / Nőtt a termelés hatékonysága, ezért kevesebb munkaerő kellett. 1 pont
Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
5. 1. szolgáltatások 1 pont
2. mezőgazdaság 1 pont
3. ipar 1 pont

Összesen 11 pont

10. FELADAT

1. 1920 – 1950 / 1930 – 1950 közötti időszak. 1 pont
Jelentősen nőtt a város népességszáma. 1 pont
2. Nehézipar / kohászat / autógyártás 1 pont
3. A hagyományos nehézipari körzet a gyártási technológiai átalakulás miatt válságba került → munkahelyek szűntek meg → jelentős volt az elvándorlás 1+1+1 pont
Megjegyzés: azonos logikán alapuló, de másképpen megfogalmazott válasz is elfogadható.
Nagy-tavak iparvidék / Északi körzet. 1 pont

7 pont

Összesen 7 pont

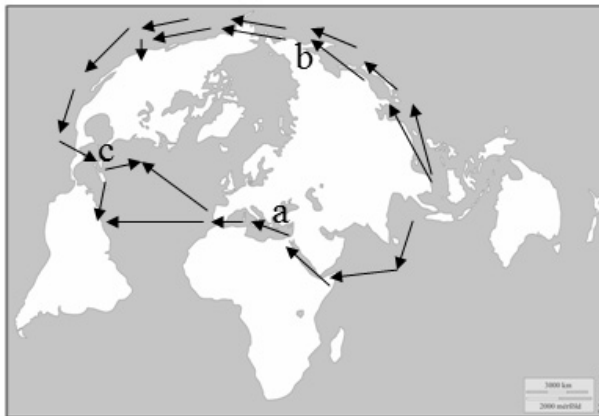
11. FELADAT

1. Nagyobb teherhajók is használhatják, / több teherhajót tud fogadni, / majdnem minden hajó használhatja / rövidebb az út / több konténert szállító (nagyobb) konténerszállítók is használhatják / a rövidebb idő (út) miatti üzemanyag-megtakarítás. 1+1 pont

Megjegyzés: bármelyik kettő említése elfogadható. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

2. Ázsiából a Mexikói-öbölbe irányuló útvonalon. / A **c** útvonalon. 1 pont
Két héttel rövidebb a tengeri út, mint a Szezi-csatornán át. 1 pont
A Szezi-csatornán át történő hajózásé. 1 pont

3.

- a) berajzolása 1 pont
b) berajzolása 1 pont
c) berajzolása 1 pont
4. Houston 1 pont
5. Tranzitbevétel / üzemeltetési díj. 1 pont
6. Egyiptom 1 pont

Összesen 11 pont

12. FELADAT

- Adóparadicsomnak. 1 pont
– Az ott bejegyzett (off-shore) cégek számára adókedvezményeket, esetenként adómentességet biztosítanak, így ezek a cégek törvényesen mentesülhetnek az adózás alól. 1 pont

Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

Összesen 2 pont

13. FELADAT

a)

- a. Sió
b. Hernád
c. Maros
d. Vág
e. Zagyva

Minden helyes válasz 1 pont.

5 pont

- b) Bekarikázva: d 1 pont
Megjegyzés: A bekarikázás az a) pontban vagy a térképvázlaton is elfogadható.

1 pont

- c)
1.	6.	Kaposvár	1+1 pont
2.	1.	Sopron	1+1 pont
3.	16.	Zalaegerszeg	1+1 pont
4.	13.	Szeged	1+1 pont
5.	10.	Debrecen	1+1 pont
6.	11.	Kecskemét	1+1 pont
7.	2.	Tatabánya	1+1 pont
8.	8.	Eger	1+1 pont
9.	14.	Miskolc	1+1 pont

18 pont

Összesen 24 pont**14. FELADAT**

- a)
- a: Északi-tenger
 - b: Rajna
 - c: Duna
 - d: Rhône
 - e: Adriai-tenger
- Minden helyes válasz 1 pont.*
- 5 pont
- b) A Duna–Majna–Rajna vízi úté. 1 pont
- 1 pont
- c) Rotterdam. 1 pont
- 1 pont
- d) Lehetővé teszi a vízi közlekedést két tenger között, / szárazföld belsejében lévő országok számára is tengeri kapcsolatot jelent / olcsó összeköttetés az országok között. 1+1 pont
Megjegyzés: bármelyik kettő említése elfogadható. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
- 2 pont
- e)
- 1. Belgrád
 - 2. Bécs
 - 3. Köln
 - 4. Pozsony
- Minden helyes válasz 1 pont.*
- 4 pont

f)

1. Párizs	I	1+1 pont
2. Amszterdam	I	1+1 pont
3. Velence	I	1+1 pont
4. Prága	N	1+1 pont
5. Bécs	I	1+1 pont
6. London	N	1+1 pont

12 pont

Összesen 25 pont

15. FELADAT

a)

	Ország	Főváros
I.	Kanada	Ottawa
II.	USA/Amerikai Egyesült Államok	Washington
III.	Mexikó	Mexikóváros

Minden helyes válasz 1 pont.

6 pont

Nem a főváros az ország gazdasági központja / nem a gazdasági, csak politikai szerepe jelentős / nem a főváros a legnépesebb város.

1 pont

Megjegyzés: Másféppen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

7 pont

b)

a. Colorado	1 pont
b. Mississippi	1 pont
c. Szent Lőrinc-folyó	1 pont
d. Felső-tó	1 pont

4 pont

c)

Sorszám	Város	Tevékenység betűjele
1.	Miami	
2.	San Francisco	
3.	Los Angeles	a)
4.	Houston	e)
5.	New Orleans	d)
6.	Atlanta	b)
7.	Washington	
8.	Chicago	
9.	New York	c)

Minden jó helyre beírt városnév és betűjel 1-1 pont.

Megjegyzés: A lehetséges válaszok számánál több beírása pontlevonással jár, de 0-nál kevesebb pont nem adható.

14 pont

– 2.

1 pont

– 9.

1 pont

16 pont

Összesen 27 pont

16. FELADAT

1. Ebben az időszakban kerül a passzát szélrendszer felszálló ágának hatása alá a terület. 1 pont
2. Az átmeneti övben. 1 pont
3. Novemberben (a csapadékos évszakban) rendelték el a vízkorlátozást. 1 pont
4. Víztakarékos módszerek alkalmazása / a lehulló csapadék felfogása és hasznosítása (pl. olyan folyamatokhoz, amihez nem ivóvíz tisztaságú vízre van szükség) / a víz újrahasznosítása. 1 pont
Megjegyzés: bármelyik említése elfogadható. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
5. Elvándorlás / migráció / a közigazgatási funkció áthelyezése / a város hanyatlása / betegségek, járványok kialakulása. 1 pont
Megjegyzés: bármelyik említése elfogadható. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

Összesen 5 pont

17. FELADAT

1. Bekarikázva: C 1 pont
2. Sítérp: Grand Valira 1 pont
Indoklás: mert a hőmérséklet emelkedése nem érinti a magasan fekvő pályákat, illetve az alacsonyabban fekvő pályák is használhatók maradnak. 1 pont
3. Sítérp: Pal Arinsal 2300 m felett 1 pont
4. Több hóágyú / mesterséges hópótlás / magasabbra kell telepíteni a sítérpet / egyéb turisztikai ágazatok fejlesztése pl. túrázás, hegymászás. 1+1 pont
Megjegyzés: bármelyik kettő említése elfogadható. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

Összesen 6 pont

A feladatlappal elérhető összes pontszám: 200 pont